Reg. No. | | | | | | | | | |

BASSKL 281/BSWSKL 281/HRDSKL 281

Choice Based Credit System IV Semester B.A./B.S.W./B.A. (HRD)
Examination, September 2022
(2020 – 21 Batch Onwards)
SAMSKRITAM
Samskrita Language

Time : 3 Hours   Max. Marks : 80

सूचना : *1) **संस्कृतभाषया, कर्नाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया** वा उत्तराणि लिखत ।*
*2) प्रश्न संख्या **VI, VII, VIII** एतेषाम् उत्तराणि **संस्कृतभाषया** एव लेखनीयानि ।*

I. अधोनिर्दिष्टेषु **द्वयम्** अनुवादं कृत्वा विवृणुत । **(2×5=10)**

1) यस्माशोद्विजते लोको लोका–शोद्विजते च य: ।
हर्षामर्षभयोद्वेगै: मुक्तो य: स च मे प्रिय: ।।

2) प्रत्युत्पन्नमतिर्वानर आह – 'भद्र ! थद्येवं तत्किं त्वया मम तत्रैव न व्याहृतं, येन स्वहृदयं जम्बूकोटरे सदैव मया यत्सुगुप्तं कृतं तद् भ्रातृपत्न्यै अर्पयामि । त्वयाहं शून्यहृदयोऽत्र कस्मादानीत: ? तदाकर्ण्य मकर: सानन्दमाह – 'भद्र ! थद्येवं तदर्पय ते हृदयं, येन सा दुष्टपत्नी तद्भक्षयित्वा अनशनादुत्तिष्ठति । अहं त्वां तमेव जम्बू पादपं प्रापयामि' एवमुक्त्वा निवर्त्य जम्बूतलमगात् ।

3) वृक्षाग्रवासी न च पक्षिजाति:
तृणं च शय्या न च राजयोगी ।
सुवर्णकायो न च हेमधातु:
पुंसश्च नाम्ना न च राजपुत्र: ।।

II. अधोनिर्दिष्टवाक्येषु **पञ्चानां** वाक्यविवरणं कुरुत । **(5×3=15)**

1) अभ्यासयोगेन ततो मामिच्छाप्तुं धनञ्जय ।

2) तत्स्वकोशात् प्रदेयं स्यादशक्तेनोपजीवत: ।

3) योगश्चितवृत्तिनिरोध: ।

P.T.O.

4) नृपस्य परमो धर्म: प्रजानां परिपालनम् ।

5) विद्याविनय हेतु रिन्द्रियजय: ।

6) अमुखी कुरुते शब्दं जातमात्रा विनश्यति ।

7) यथा न विद्यु: पौरा मां तथा कुरु समाहित: ।

8) अण्वी अपि उपाहृतं भक्तै: प्रेम्णा भूर्येव मे भवेत् ।

III. **द्वौ** प्रश्नौ कर्णाटकभाषया, **आंग्ल**भाषया, **संस्कृत**भाषया वा उत्तरयत । **(2×8=16)**

1) कौटुम्बिक समस्या निर्वहणं महाभारते कथं कृतम् ? विवृणुत ।

2) शुक्राचार्योक्त नृपधर्मान् विवृणुत ।

3) प्रत्युत्पन्नमतित्वं वानरेण कथं प्रदर्शितम् ? यथावाक्यं लिखत ।

4) नृपतुङ्गस्य न्यायनिष्ठामुद्दिश्य प्रबन्धं लिखत ।

IV. अधोनिर्दिष्टेषु **द्वयो:** उक्ति विशदीकरणं कुरुत । **(2×4=8)**

1) माहिषं च शरच्चन्द्रचन्द्रिका धवलं दधि ।

2) किं कारणं भोज भवामि मूर्ख: ।

3) नाहं ग्रामे न मे भ्राता कस्येदं करलाधवम् ।

4) भम्भावल्यामन्तक: सन्निविष्ट: ।

V. **द्वौ कर्णाटक**भाषया, **आंग्ल**भाषया, **संस्कृत**भाषया वा टिप्पणीं रचयत । **(2×5=10)**

1) चित्तवृत्तय: ।

2) औचित्यप्रज्ञा ।

3) भक्तियोग: ।

4) अरिषड्वर्गत्याग: ।

VI. **द्वयो: संस्कृत**भाषया टिप्पणीं लिखत । **(2×5=10)**

1) महाभारतम् ।

2) भगवद्गीता ।

3) पञ्चतन्त्रम् ।

4) अर्थशास्त्रम् ।

VII. **षट्**वाक्यानि पाठ्याधारेण पूरयत । **(6×1=6)**

1) कार्ष्णवेद: इति प्रशस्तिरनेनार्जिता __________ ।
(रामयणेन, महाभारतेन, ऋग्वेदेन)

2) भूकम्पझञ्झावातादे: यत् दु:खं जायते तत् __________ ।
(आध्यात्मिकम्, आधिभौतिकं, आधिदैविकं)

3) विद्वद्भि: सदा वन्द्या __________ ।
(विद्या, निद्रा, अविद्या)

4) महाभारते __________ पर्वाणि सन्ति ।
(द्वादश, एकादश, अष्टादश)

5) प्रजा: __________ एव परस्परं रक्षन्ति स्म ।
(धर्मेण, अर्थेन, कामेन)

6) पूर्वदेव: __________ ।
(यक्ष:, राक्षस:, देव:)

7) संसारोऽयं __________ सागर: ।
(दुख:, सुख, क्षीर)

8) कोण्डदेव: __________ मन्त्री ।
(चन्द्रगुप्तस्य, भोजस्य, शिवराजस्य)

VIII. संयोजयत । **(5×1=5)**

1) मथ्येव मन	– ऐल: (नष्ट:) ।
2) संघे	– अर्थशास्त्रम् ।
3) लोभात्	– दैत्य: ।
4) कौटिल्य:	– गोशालानिर्वाहक: ।
5) सहदेव:	– आधत्स्व ।
	– शक्ति: ।